

Straffene i voldssager efter ændringen af straffelovens §§ 244 – 246

1. Indledning

Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven blev strafferammen i straffelovens § 244 for simpel vold hævet fra fængsel indtil 1 år og 6 måneder til fængsel indtil 3 år. Strafferammen i § 245 for kvalificeret vold blev hævet fra fængsel indtil 4 år til fængsel indtil 6 år, og strafferammen i § 246 for vold under særdeles skærpende omstændigheder blev hævet fra fængsel indtil 8 år til fængsel indtil 10 år.

Justitsministeriet anmodede ved skrivelse af 12. juni 2002 Rigsadvokaten om ved udgangen af 2003 at aflevere en redegørelse til ministeriet om udviklingen i strafniveauet efter lovens ikrafttræden.

I denne redegørelse beskrives i afsnit 2 indholdet af lov nr. 380 af 6. juni 2002, og i afsnit 3 omtales Rigsadvokatens midlertidige indberetningsordning, der danner grundlag for redegørelsen. Afsnit 4 indeholder en gennemgang af de landsretsdomme, der er indberettet fra de regionale statsadvokater til Rigsadvokaten, mens afsnit 5 vedrører de ikke ankede byretsdomme, der er indberettet fra udvalgte politikredse til de regionale statsadvokater. Afsnit 6 indeholder en sammenfatning og vurdering af udviklingen i strafniveauet.

2. Lov nr. 380 af 6. juni 2002

Som nævnt i afsnit 1 blev strafferammerne i straffelovens bestemmelser om vold forhøjet ved nr. 380 af 6. juni 2002, idet strafferammen i § 244 for simpel vold blev hævet fra fængsel indtil 1 år og 6 måneder til fængsel indtil 3 år. Strafferammen i § 245 for kvalificeret vold blev hævet fra fængsel indtil 4 år til fængsel indtil 6 år, og strafferammen i § 246 for vold under særdeles skærpende omstændigheder blev hævet fra fængsel indtil 8 år til fængsel indtil 10 år.

Lovændringen trådte i kraft den 8. juni 2002 og har virkning for forhold, der begås efter dette tidspunkt.

Formålet med forhøjelsen af strafferammerne i straffelovens §§ 244 – 246 er ifølge bemærkningerne til lovforslaget i højere grad at lade strafniveauet afspejle den krænkelse af offeret, der finder sted ved forbrydelser af personfarlig karakter, herunder ved voldskriminalitet.

Lovændringen tilsigter, at straffen i voldssager gennemgående forhøjes med omkring en tredjedel i forhold til den straf, der efter hidtidig praksis ville være fastsat af domstolene.

Det forhøjede straffniveau på omkring en tredjedel skal anvendes i de sager, der falder ind under straffelovens to bestemmelser om den grove vold (straffelovens § 245 og § 246). Det forudsættes således f.eks., at en sag om vold efter straffelovens § 245, der hidtil af domstolene er blevet straffet med 3 måneders fængsel, efter lovændringen skal straffes med 4 måneders fængsel, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.2.3.

For så vidt angår strafudmålingen for vold omfattet af straffelovens § 244 anføres følgende i bemærkningerne til lovforslaget:

”Forslaget tilsigter derfor, at den nævnte forhøjelse med omkring en tredjedel i forhold til nuværende praksis som overvejende hovedregel ligeledes skal slå igennem i voldssager, der er omfattet af straffelovens § 244. Det gælder f.eks. sager om såkaldt gadevold, hvor gerningsmanden på gaden eller tilsvarende steder overfalder en person, som gerningsmanden ikke kender, og hvor ofret hverken ved ord eller handling kan siges at have foranlediget volden. Her bør der således ske en forhøjelse af straffniveauet også i de tilfælde, hvor gadevolden ikke har haft en så grov karakter, at forholdet er omfattet af straffelovens §§ 245 eller 246. Det samme gælder med hensyn til f.eks. sager om såkaldt familievold – det vil sige vold mod en ægtefælle, samlever eller kæreste mv. – samt sager om vold mod børn.

Samtidig med, at der som overvejende hovedregel tilsigtes en forhøjelse af straffniveauet med omkring en tredjedel i sager om vold efter straffelovens § 244, er der efter Justitsministeriets opfattelse grund til at tilstræbe en vis yderligere nuancering af straffniveauet i sager om simpel vold, alt efter hvilken type voldssag der er tale om. Selv om også simpel vold opstået i forbindelse med værtshusbesøg mv. kan indebære en alvorlig krænkelse af ofret, finder Justitsministeriet således ikke, at der i sager af denne karakter – sammenlignet med f.eks. sager om såkaldt gadevold eller vold mod børn – er tilstrækkelig anledning til generelt at forhøje straffniveauet. Den nævnte strafforhøjelse i sager efter straffelovens § 244 tilsigter derfor ikke at slå igennem i sager om såkaldt restaurationsvold.”

Af lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 1.2., fremgår det samtidig, at fastsættelse af straffen fortsat vil bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige sagens omstændigheder, og at de angivne straffniveauer vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpene eller formildende omstændigheder.

Endelig fremgår det af det nævnte afsnit, at det ikke er hensigten, at de foreslåede forhøjelser skal give sig udslag i en øget anvendelse af betingede domme efter straffelovens § 56, kombinationsdomme efter straffelovens § 58 eller betingede domme med vilkår om samfundstjeneste.

3. Rigsadvokatens midlertidige indberetningsordning vedrørende domme i voldssager

Som nævnt anmodede Justitsministeriet Rigsadvokaten om ved udgangen af 2003 at aflevere en redegørelse om udviklingen i straffniveauet for overtrædelser af straffelovens §§ 244 – 246.

På denne baggrund blev der ved Rigsadvokaten Informerer 21/2002 i december 2002 iværksat en midlertidig indberetning af voldssager fra politimestrene (politidirektøren) og de regionale statsadvokater. Indberetningsordningen ophørte i sommeren 2003.

3.1. Indberetning af byretsdomme fra politimestrene (politidirektøren) til de regionale statsadvokater

Som led i indberetningsordningen skulle politimestrene (politidirektøren) inden ankefristens udløb til de regionale statsadvokater indsende byretsdomme, hvor der var sket domfældelse for overtrædelse af §§ 244 – 246, for forhold begået efter lovændringens ikrafttræden den 8. juni 2002, og hvor politimesteren (politidirektøren) fandt, at dommen ikke kunne anses for at være i overensstemmelse med de retningslinier om strafudmåling, der er angivet i lovforslaget.

De regionale statsadvokater tog herefter stilling til, om den pågældende sag skulle indbringes for landsretten. I sager, hvor byretsdommen var udtryk for markante afvigelser fra det strafniveau, der følger af forarbejderne til loven, var udgangspunktet, at sagen skulle ankes, medmindre der forelå ganske særlige omstændigheder i den konkrete sag, der kunne begrunde afvigelsen.

Dernæst skulle Politimestrene i Glostrup, Odense, Århus, Aalborg og Esbjerg og Politidirektøren i København løbende udfylde et skema vedrørende alle ikke ankede byretsdomme, hvor der var sket domfældelse for overtrædelse af straffelovens §§ 244 – 246.

De nævnte politimestre og politidirektøren skulle herefter inden udgangen af juli 2003 til de regionale statsadvokater indsende de udfyldte skemaer sammen med en udtalelse om udviklingen i strafniveauet efter lovændringen.

3.2. Indberetning af landsretsdomme fra de regionale statsadvokater til Rigsadvokaten m.v.

Et yderligere led i indberetningsordningen var, at de regionale statsadvokater løbende til Rigsadvokaten skulle indberette landsretsdomme afsagt fra den 1. januar 2003 til udgangen af juni 2003, hvor der var sket domfældelse for overtrædelse af straffelovens §§ 244 – 246 for forhold begået efter lovens ikrafttræden. Indberetningsordningen omfattede også sager om restaurationsvold, der var henført til straffelovens § 244, selv om strafsikerpelsen ikke omfatter sådanne sager. Indberetningen omfattede derimod ikke domme, der foruden overtrædelser af straffelovens §§ 244 – 246 omfattede andre lovovertrædelser, som havde haft en sådan væsentlig indflydelse på strafudmålingen, at dommen ikke kunne anses for egnet til at belyse straffen for vold.

De regionale statsadvokater skulle endvidere særskilt forelægge sager for Rigsadvokaten, hvis statsadvokaterne fandt, at den af landsretten udmålte straf ikke var i overensstemmelse med det strafniveau, der var tilsigtet ved lovændringen.

Endelig skulle de regionale statsadvokater på grundlag af de modtagne indberetninger fra politimestrene og politidirektøren og de landsretsdomme, som statsadvokaterne havde indberettet til Rigsadvokaten, fremkomme med en samlet udtalelse om strafniveauet i voldssager efter lovændringen, herunder en vurdering af, om strafudmålingen generelt er i overensstemmelse med det niveau, der følger af forarbejderne til lovændringen.

4. Landsretsdomme afsagt fra den 1. januar 2003 til udgangen af juni 2003

4.1. Generelt

4.1.1. Landsretsdomme indberettet af de regionale statsadvokater

Rigsadvokaten har fra de regionale statsadvokater modtaget 131 landsretsdomme afsagt fra den 1. januar 2003 til udgangen af juni 2003, hvor der er sket domfældelse for straffelovens §§ 244 – 246 for forhold begået efter den 8. juni 2002. Samtlige disse domme findes i den skematiske oversigt i bilag 1, mens udvalgte domme er beskrevet nærmere i bilag 2, jf. nedenfor.

I forbindelse med indberetningerne har statsadvokaterne anvendt et særligt skema, der som udgangspunkt er udfyldt af den mødende anklager. Skemaet indeholder udover en række faktiske oplysninger en vurdering af, hvorvidt der ved straffastsættelsen i sagen er sket en skærpelse på omkring en tredjedel, som forudsat ved lovændringen.

På grundlag af disse skemaer samt dom- og retsbøger i sagerne er der i bilag 1 udarbejdet en samlet oversigt over alle indberettede landsretsdomme. Alle domme er tildelt et fortløbende nummer, og det fremgår af oversigten, hvor og hvornår dommen er afsagt, den/de relevante lovbestemmelser, karakteren af den udøvede vold, om der er sket personskade, strafudmålingen i byret og landsret, domfældtes alder, om den pågældende tidligere er straffet, domfældtes køn, samt om statsadvokaten vurderer, at der er sket strafskærpelse.

I 101 af de 131 landsretsdomme, der er indberettet, er den udøvede vold henført til straffelovens § 244, hvilket svarer til ca. 77 pct. Heraf vedrører 16 domme restaurationsvold, som ikke er omfattet af strafskærpelsen. Domme vedrørende straffelovens § 244 gennemgås nedenfor i afsnit 4.2.

I de resterende 30 domme er volden i 22 sager henført til straffelovens § 245, mens fire domme omfatter to tiltalte, hvor der både er sket domfældelse for overtrædelse af straffelovens §§ 244 og 245. Endelig er volden i fire domme henført til straffelovens § 246. Domme vedrørende straffelovens § 245 gennemgås nedenfor i afsnit 4.3. og dommene vedrørende straffelovens § 246 gennemgås i afsnit 4.4.

Oversigten i bilag 1 er inddelt i følgende forskellige voldstyper:

- Gadevold (25 domme)
- Familievold (29 domme)
- Tilfældig konfliktvold (23 domme)
- Anden type vold (32 domme)
- Restaurationsvold henført til straffelovens § 245 (6 domme)
- Restaurationsvold henført til straffelovens § 244 (16 domme)

Endvidere er de indberettede landsretsdomme i bilaget opdelt efter, hvilken bestemmelse volden er henført til.

For så vidt angår vold efter straffelovens § 244 er gennemgangen i afsnit 4.2. opdelt i gadevold, familievold, tilfældig konfliktvold, anden type vold og restaurationsvold.

De sager, hvor volden er henført til straffelovens §§ 245 og 246, er nedenfor udskilt fra de enkelte grupper og behandles særskilt, idet sagerne vedrørende straffelovens § 245 er opdelt efter, hvilket våben m.v. der er anvendt i forbindelse med den udøvede vold.

Herved anvendes samme systematik som i Rigsadvokatens oversigt af 14. februar 2002 om straffe i voldssager, der var medtaget som bilag 3 til forslaget til lov nr. 380 af 6. juni 2002.

Da der kun er modtaget fire domme om overtrædelse af straffelovens § 246, er der ikke foretaget en yderligere opdeling af disse afgørelser.

I redegørelsen henvises til en række af de domme, som fremgår af oversigten i bilag 1. De domme, som kommenteres, er i vidt omfang nærmere beskrevet i bilag 2, hvor dommene har samme nummer som i bilag 1.

De domme, som danner grundlaget for redegørelsen, er domme, hvor der alene er sket domfældelse for ét forhold af vold, herunder også hvor straffen er fastsat under henvisning til straffelovens § 247, stk. 1, der giver hjemmel til at forhøje straffen med indtil det halve, hvis en person tidligere er dømt for forsætligt legemsangreb eller for en forbrydelse, der har været forbundet med forsætlig vold.

En række af de domme, som er modtaget fra statsadvokaterne, og som er medtaget i oversigten i bilag 1, beskrives ikke nærmere i redegørelsen. Det skyldes, at der i mange af sagerne udover vold indgår anden kriminalitet, der må antages at have haft en sådan betydning for den idømte straf, at dommene ikke er egnede til at belyse straffen for vold. I en række andre sager er straffen udmålt som en fællesstraf med en tidligere betinget dom eller en reststraf, hvilket ligeledes gør dommene mindre egnede til at belyse strafudmålingen for den nu begåede vold.

4.1.2. Generelt om vurderingen af strafudmålingen i dommene

Strafferammerne for vold i straffelovens §§ 244, 245 og 246 er efter lovændringen henholdsvis bøde eller fængsel indtil 3 år, fængsel indtil 6 år og fængsel indtil 10 år.

Allerede disse meget vide strafferammer – fra bøde til fængsel i 10 år – viser, at vold kan forekomme i et meget bredt spektrum af sager.

Vold, der henføres til straffelovens §§ 244 – 246, spænder således fra den helt simple vold i form af et enkelt slag eller skub uden personskade til den alvorligere vold, f.eks. slag, herunder med redskaber, eller spark, der har skader til følge, og til den særdeles alvorlige vold, der fører til, at forurettede får invaliderende varige mén eller afgår ved døden. Omstændighederne i voldssagerne kan også være meget forskellige. Der kan f.eks. være tale om skænderi eller provokationer mellem berusede, hvor det er mere tilfældigt, at den ene frem for den anden slår først, eller i den groveste form, hvor en voksen mishandler et spædbørn.

De straffe, der udmåles af domstolene i voldssager, spænder da også i praksis helt fra dagbøder til meget langvarige fængselsstraffe.

Denne store spredning i strafudmålingen er også afspejlet i bilag 3 til lovforslaget, hvor der er givet eksempler på strafudmålingen i forskellige typer af voldssager. Der kan f.eks. henvises til, at straffene for vold ved anvendelse af kniv efter straffelovens § 245 før lovændringen i en række undersøgte domme varierede fra fængsel i 3 måneder til fængsel i 2 år og 6 måneder, og ved vold efter straffelovens § 245 uden redskab varierede fra fængsel i 40 dage til fængsel i 2 år.

At der er tale om sager af så forskellig karakter medfører, at det selv inden for de enkelte bestemmelser er vanskeligt at sammenligne konkrete sager. I modsætning til andre typer af straffesager, hvor strafudmålingen sker på grundlag af mere objektive forhold, f.eks. i narkotikasager efter mængden af narkotika, sker strafudmålingen i voldssager i højere grad på grundlag af en række forskellige konkrete forhold, hvoraf voldens karakter nok har størst betydning, men dog kun udgør ét element. Der foreligger således forholdsvis sjældent flere sager, hvor den udøvede vold og omstændighederne ved voldsudøvelsen er helt identiske.

For hovedparten af de gennemgåede domme, hvor der er sket domfældelse for overtrædelse af straffelovens §§ 244 - 246, gælder da også, at strafudmålingen ifølge præmisserne i dommene er sket efter en meget konkret vurdering af omstændighederne i sagen. De forhold, der navnlig har betydning ved straffastsættelsen, er optakten til volden, herunder f.eks. skænderi eller provokationer, voldens karakter, forurettedes eventuelle skader og den tiltaltes personlige forhold. Også forholdet mellem tiltalte og forurettede spiller ind. Alle de nævnte forhold kan også få betydning, når det vurderes, om straffen bør være betinget, eventuelt med vilkår om samfundstjeneste.

Det er derfor vanskeligt at nå til sikre konklusioner ved en sammenligning af straffene i voldssager, herunder ved en sammenligning af straffene forud og efter en strafskærpelse.

Hertil kommer, at det særligt ved vold efter straffelovens § 244, kan være svært at vurdere, om den tilsigtede skærpelse af straffen med en tredjedel i de voldssager, der før lovændringen medførte de laveste straffe, er slået igennem. Det er ofte helt konkrete omstændigheder i de enkelte sager, der afgør, om en straf efter det tidligere niveau ville have været fængsel i 30 dage eller fængsel i 40 dage, og om straffen for vold begået efter lovændringens ikrafttræden derfor skal være 40 dages fængsel eller 60 dages fængsel.

4.2. Straffelovens § 244

Straffelovens § 244 om simpel vold har efter ændringen ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 følgende ordlyd:

”§ 244. Den, som øver vold mod eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.”

Bestemmelsen finder anvendelse på vold i form af slag med flad hånd og knytnæveslag, kast med genstande, der rammer en anden, benspænd, førergreb, bid og lignende. Langt de fleste domme i sager om vold bedømmes efter denne bestemmelse, og som nævnt i afsnit 4.1.1 vedrører mere end 3/4 af de indberettede landsretsdomme vold efter straffelovens § 244.

Gennemgangen af sagerne om overtrædelse af straffelovens § 244 er nedenfor opdelt i sager om gadevold, familievold, tilfældig konfliktvold, anden vold og restaurationsvold.

4.2.1. Gadevold

I betænkning nr. 1099/1987 om strafferammer og prøveløsladelse, side 142, er gadevold beskrevet som tilfælde, hvor voldsmanden på gaden, i S-tog eller på tilsvarende steder overfalder en ham ubekendt person, oftest uden nogen foranledning i ord eller handlinger fra den overfaldnes side.

Som det fremgår af oversigten i bilag 1, er der indberettet 25 landsretsdomme vedrørende gadevold. I 22 domme er volden henført til straffelovens § 244, mens volden i de resterende tre domme blev henført til straffelovens § 245. Sagerne vedrørende § 245 omtales nærmere i afsnit 4.3.

Kun i fem domme (dom nr. 1, 5, 8, 14 og 21, der er beskrevet nærmere i bilag 2) er der alene sket domfældelse for ét tilfælde af vold efter straffelovens § 244, samtidig med, at straffen ikke er en fællesstraf. Der er i de nævnte domme udmålt straf fra fængsel i 30 dage til fængsel i 60 dage. I to af de fem domme er straffen betinget i begge tilfælde med vilkår om samfundstjeneste.

Straf	Domfældelse efter straffelovens § 244	Betinget	Ubetinget	I alt
30 dage	1		1	1
40 dage	1	1		1
50 dage	1		1	1
60 dage	2	1	1	2
I alt	5	2	3	5

Det fremgår af dommene, at den udøvede vold har bestået i spark, knytnæveslag og slag med flad hånd.

I dom nr. 1 havde tiltalte kun medvirket til andres vold (knytnæveslag, spark og skub) uden selv at have udøvet volden, og straffen blev derfor fastsat til fængsel i 30 dage. I dom nr. 5 blev straffen fastsat til fængsel i 50 dage for knytnæveslag mod to forurettede og et spark, mens straffen i dom nr. 8 blev fastsat til fængsel i 60 dage for slag med flad hånd og knyttet hånd og spark. Straffen blev ligeledes i dom 14 fastsat til fængsel i 60 dage, der dog var betinget, for et knytnæveslag i ansigtet, hvorved der skete brud på forurettedes næse og kindben. Endelig blev straffen fastsat til fængsel i 40 dage betinget for knytnæveslag i dom nr. 21.

De regionale statsadvokater har vurderet, at der i tre af de fem domme er sket en skærpelse af straffen i overensstemmelse med bemærkningerne til loven. I de to domme, hvor der vurderes ikke at være sket en skærpelse, var der tale om medvirken til andres vold (dom nr. 1), og i den sidste dom (dom nr. 14) fik anklagemyndigheden ikke tilladelse til at indbringe dommen for Højesteret.

I flere af dommene er der i præmisserne givet en meget konkret begrundelse for den udmålte straf, bl.a. tiltaltes unge alder (dom nr. 1), voldens karakter (dom nr. 8), forurettedes provokation af tiltalte (dom nr. 8) og de beskedne skader (dom nr. 8)

For så vidt angår de to domme, hvor der er udmålt en betinget straf, er begrundelsen i dommene tiltaltes ganske særlige personlige forhold (dom nr. 14) og tiltaltes unge alder og gode personlige forhold (dom nr. 21).

Der er sket personskade i tre af sagerne, hvilket er indgået som et element i forbindelse med strafudmålingen, men i dom 8 dog formentlig som en formildende omstændigheder, idet der henvises til de beskedne skader. I dom nr. 14 har landsretten forhøjet straffen under hensyn til overfaldets voldsomhed og de påførte skader, men samtidig gjort straffen betinget på grund af tiltaltes ganske særlige personlige forhold.

Det fremgår af oversigten i bilag 1, at der i syv sager er sket domfældelse for overtrædelse af straffelovens § 244, og for andre lovovertrædelser. I disse syv sager vurderer de regionale statsadvokater, at der i fem sager er sket en skærpelse af straffen for volden, mens det i en sag vurderes, at der ikke er

sket en skærpelse. I yderligere en sag har statsadvokaten ikke fundet at kunne foretage en vurdering af spørgsmålet.

Sammenfattende er straffene i de fem indberettede domme, hvor straffen alene omfatter ét forhold af vold efter straffelovens § 244, og hvor der ikke er fastsat en fællesstraf, udmålt i niveauet 30 – 60 dages fængsel, således at der i to af dommene er udmålt en straf på 60 dages fængsel.

Statsadvokaterne har vurderet, at der i tre ud af de fem domme er sket en skærpelse af straffen i overensstemmelse med lovændringen. I de syv sager, hvor der også er sket domfældelse for andre forhold, har statsadvokaterne vurderet, at der er sket skærpelse i fem af dommene.

4.2.2. Familievold

Familievold omfatter ifølge betænkning nr. 1099/1987, side 142, navnlig tilfælde, hvor vold udøves over for en hustru, samlever, kæreste eller lignende, eventuelt en person, som gerningsmanden tidligere har haft et sådant forhold til og nu har opsøgt. Familievold omfatter ikke vold mod børn, jf. afsnit 4.2.4. nedenfor om anden type vold.

Der er indberettet 29 landsretsdomme, der vedrører familievold. I 25 sager er volden henført til straffelovens § 244, mens volden i de resterende fire domme er henført til henholdsvis straffelovens § 245 (tre) og § 246 (en).

Af de 25 domme vedrører 15 domme alene ét voldsforhold efter straffelovens § 244, og der er ikke fastsat en fællesstraf. 12 af disse domme er nærmere beskrevet i bilag 2.

Straffene er i de 15 domme udmålt i niveauet fra 20 dages fængsel til fængsel i 4 måneder. Som det fremgår af nedenstående skema, er der i syv ud af de 15 domme udmålt en betinget straf, hvoraf en dom er gjort betinget med vilkår om samfundstjeneste.

Straf	Domfældelse efter straffelovens § 244	Domfældelse efter straffelovens § 244 jf. 247, stk. 1	Betinget	Ubetinget	I alt
20 dage	1		1		1
30 dage	2		1	1	2
40 dage	7		3	4	7
50 dage	2		1	1	2
60 dage	1	1	1	1	2
4 mdr.		1		1	1
I alt	13	2	7	8	15

Karakteren af den udøvede vold i sagerne om familievold er varieret. Volden omfatter således udover slag, herunder knytnæveslag, skub og spark, ligeledes tilfælde, hvor tiltalte har trukket forurettede ved håret eller har banket forurettedes hoved mod en væg samt slag med en gryde og slag med livrem.

De regionale statsadvokater har vurderet, at der i 13 ud af de 15 domme er sket en skærpelse af straffen i overensstemmelse med bemærkningerne til loven. I to domme finder statsadvokaterne ikke at kunne vurdere, hvorvidt der er sket en skærpelse.

Om de enkelte sager kan nævnes, at straffen i dom nr. 28, hvor tiltalte trak forurettede ved håret og forsøgte at slå hendes hoved mod væggen, blev fastsat til fængsel i 40 dage. I dom nr. 29, hvor tiltalte havde slået sin samlever flere gange på kroppen, i hovedet og ansigtet, dels med knyttet hånd dels med en gryde samt sparket forurettede på kroppen, blev straffen fastsat til fængsel i 50 dage. I dom nr. 46 havde tiltalte tildelt forurettede et knytnæveslag i nakken og sparket forurettede på kroppen, hvilket medførte en straf på fængsel i 40 dage. 40 dages fængsel var ligeledes straffen i dom nr. 52, hvor tiltalte havde skubbet forurettede over køkkenbordet, hvorved hun slog hovedet mod væggen/bordet.

I dom nr. 38, der vedrører gentagelsestilfælde, blev straffen fastsat til fængsel i 4 måneder i en sag, hvor tiltalte havde slået og sparket forurettede over hele kroppen.

For så vidt angår de syv domme (dom nr. 32, 39, 42, 43, 47, 50 samt 54), hvor der er udmålt en betinget straf, er der i fem af dommene anført meget konkrete begrundelser for den betingede straf. Der er således henvist til tiltaltes gode personlige forhold (dom nr. 32 og 54), genoptagelse af samliv (dom nr. 32, 43, 50) og omstændighederne forud for den udøvede vold (dom nr. 47 og 54).

Også i en række af de sager, hvor der er fastsat en ubetinget straf, er straffen meget konkret begrundet.

Det fremgår af de indberettede domme, at der i seks domme udover for vold er domfældt for andre forhold. I disse seks domme vurderer statsadvokaterne, at der i tre sager er sket en skærpelse af straffen, mens statsadvokaterne ikke i de øvrige sager finder at kunne vurdere, om der er sket en skærpelse.

Sammenfattende er straffene i de indberettede domme, hvor der alene er sket domfældelse for ét forhold af vold, og hvor straffen ikke er en fællesstraf, fastsat til mellem 20 dages fængsel og fængsel i 4 måneder. De fleste straffe er udmålt til fængsel i 40 dage.

Statsadvokaterne har vurderet, at der i 13 ud af de nævnte 15 domme er sket en skærpelse af straffene i overensstemmelse med lovændringen.

4.2.3. Tilfældig konfliktvold

I betænkning nr. 1099/1987, side 143, er tilfældig konfliktvold beskrevet som en gruppe med uskarpe grænser, som omfatter tilfælde, hvor der opstår diskussion eller åben konflikt mellem gerningsmanden

og en anden, som han forbigående er kommet i kontakt med, f.eks. vold udøvet over for en taxa- eller buschauffør, en kontrollør eller lignende. I bilag 3 til lovforslaget er vold opstået i forbindelse med trafikale forhold ligeledes medtaget i denne gruppe.

Der er indberettet 23 domme, der vedrører tilfældig konfliktvold. Heraf er volden i 18 sager henført til straffelovens § 244, mens fem sager vedrører vold efter straffelovens § 245.

13 domme (hvoraf tre er beskrevet nærmere i bilag 2) vedrører alene vold efter straffelovens § 244 og ikke andre forhold. Straffene er i disse sager udmålt i niveauet 14 – 60 dages fængsel. I seks domme er straffene udmålt til fængsel i 40 dage. Som det fremgår af nedenstående skema, er der i tre domme (dom nr. 64, 74 og 75) fastsat en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste.

Straf	Domfældelse efter straffelovens § 244	Domfældelse efter straffelovens § 244 jf. § 247, stk. 1	Betinget	Ubetinget	I alt
14 dage	1			1	1
20 dage	1			1	1
30 dage	3			3	3
40 dage	6	1	3	4	7
60 dage	1			1	1
I alt	12	1	3	10	13

Den udøvede vold omfatter slag, herunder knytnæveslag, spark og tilfælde, hvor tiltalte har nikket forurettede en skalle.

I dom nr. 55, 58 og 63 fik de tiltalte fængsel i 30 dage for knytnæveslag, mens straffen i dom nr. 61 blev udmålt til fængsel i 60 dage for at nikke en skalle. I dom nr. 67 blev straffen udmålt til fængsel i 14 dage for slag med flad hånd, mens slag med flad hånd i dom nr. 72 blev straffet med fængsel i 40 dage og med 20 dage i dom nr. 76.

For så vidt angår de tre domme, hvor der er udmålt en betinget straf, er begrundelsen i dommene tiltaltes personlige forhold og voldsforholdets beskaffenhed (dom nr. 74 og 75) og omstændighederne forud for den udøvede vold (dom nr. 64).

De regionale statsadvokater har vurderet, at der i fire ud af de 13 domme er sket en skærpelse af straffen i overensstemmelse med bemærkningerne til loven. I en dom finder statsadvokaten ikke at kunne vurdere, hvorvidt der er sket en skærpelse, mens der i de resterende domme ikke vurderes at være sket en skærpelse.

Det fremgår af de indberettede domme, at der i fire domme udover for vold er domfældt for andre forhold. Statsadvokaterne vurderer, at der i to sager er sket en skærpelse, mens der i en sag ikke er sket

en skærpelse. I den sidste sag finder statsadvokaten ikke at kunne vurdere, om der er sket en skærpelse.

Sammenfattende er der i de 13 indberettede domme, som indgår i vurderingen, fastsat straffe i niveauet 14 – 60 dages fængsel. I syv domme er fastsat en straf af fængsel i 40 dage.

Statsadvokaterne har vurderet, at der i fire ud af de 13 domme er sket en skærpelse af straffen.

4.2.4. Anden type vold

I betænkning nr. 1099/1987 er vold inddelt i en række forskellige kategorier, herunder gadevold, familievold og tilfældig konfliktvold. Herudover er der opstillet en række andre kategorier, som i denne redegørelse er samlet under betegnelsen ”anden type vold”. Anden type vold omfatter bl.a. vold mod børn og vold begået under private fester. Afgrænsningen mellem gadevold og tilfældig konfliktvold på den ene side og anden type vold på den anden side kan være vanskelig. Imidlertid er definitionen ikke afgørende, idet det navnlig er omstændighederne omkring den udøvede vold, der har betydning for strafudmålingen.

Der er indberettet 32 landsretsdomme, der vedrører anden type vold. I 22 domme er volden henført til straffelovens § 244. 11 af disse domme er beskrevet nærmere i bilag 2. Volden er i syv domme henført til straffelovens § 245 og i tre domme til straffelovens § 246.

14 domme omfatter alene ét voldsforhold efter straffelovens § 244. Straffene er udmålt i niveauet fængsel i 30 – 60 dage. De fleste straffe er fastsat til fængsel i 40 dage.

Der er i tre domme udmålt en betinget straf (dom nr. 86, 90 og 96). Heraf er en dom (dom nr. 96) med vilkår om samfundstjeneste.

Straf	Domfældelse for straffelovens § 244	Domfældelse for straffelovens § 244 jf. § 247, stk. 1	Betinget	Ubetinget	I alt
30 dage	3		2	1	3
40 dage	8	1	1	8	9
60 dage	1	1		2	2
I alt	12	2	3	11	14

Den udøvede vold omfatter bl.a. knytnæveslag, spark, skalle og kast med sten.

I dom nr. 78, 89, 96 og 107 er der udmålt fængsel i 40 dage for knytnæveslag, mens knytnæveslag i dom nr. 80 har udløst en straf på fængsel i 30 dage. I dom nr. 84 havde tiltalte pudset en hund på forurettede, hvilket udløste en straf på fængsel i 40 dage, mens straffen i dom nr. 86 blev fastsat til 30 dage

(betinget) for at nikke en skalle. Kast med sten udløste i dom nr. 88 en straf af fængsel i 30 dage, mens knytnæveslag og spark i dom nr. 92 medførte fængsel i 40 dage.

I gentagelsestilfælde er der i dom nr. 103 udmålt fængsel i 40 dage for at skubbe et 7-årigt barn omkuld.

Også i disse sager er der givet meget konkrete begrundelser for den udmålte straf. Begrundelserne omfatter personlige forhold (dom nr. 96), voldens karakter (dom nr. 78 og 107), skadens omfang (dom nr. 78 og 89) og baggrunden for voldsforholdet (dom nr. 78 og 96).

I de tre domme, hvor der er udmålt en betinget dom, er der i alle tilfælde henvist til tiltaltes personlige forhold.

Statsadvokaterne har vurderet, at der i otte ud af de 14 domme er sket en skærpelse, mens der i fem sager ikke vurderes at være sket en skærpelse. Endelig finder statsadvokaten i en dom ikke at kunne vurdere, om der er sket en skærpelse.

Af de indberettede domme omfatter syv domme udover vold andre lovovertrædelser, og i disse sager vurderer statsadvokaterne, at der i to domme er sket en skærpelse, mens statsadvokaterne ikke finder at kunne vurdere, om der er sket en skærpelse i tre af dommene. I de resterende to vurderes der ikke at være sket en skærpelse.

Sammenfattende fremgår det, at straffene er fastsat i niveauet 30 – 60 dages fængsel, og at der i de fleste domme er fastsat en straf af fængsel i 40 dage.

Statsadvokaterne har vurderet, at der i otte ud af 14 domme er sket en skærpelse af straffen i overensstemmelse med lovændringen.

4.2.5. Restaurationsvold

I betænkning nr. 1099/1987, side 142, er restaurationsvold beskrevet som den situation, der resulterer i vold på en restauration. Volden kan udøves over for en person, der var gerningsmanden ubekendt, eller som han enten i forvejen var eller tilfældigt er kommet i selskab med, i sjældne tilfælde en indehaver, tjener, bartender eller garderobemand.

Restaurationsvold efter straffelovens § 244 er ikke omfattet af strafskærpelsen, men med henblik på at kunne sammenligne og dermed vurdere, hvorvidt der inden for de øvrige voldstyper er sket en skærpelse af straffen, har statsadvokaterne ligeledes indberettet landsretsdomme vedrørende restaurationsvold.

Der er indberettet 16 landsretsdomme vedrørende restaurationsvold, hvor volden er henført til § 244. I 13 domme er der sket domfældelse for kun ét forhold af vold efter § 244. Tre domme er beskrevet nærmere i bilag 2. I to af de 13 domme er der udmålt en fællesstraf.

I de øvrige 11 sager er der udmålt straffe i niveauet 10 – 60 dages fængsel. Tre af de 11 sager er afgjort med en betinget dom (dom nr. 122, 123 og 127).

Straf	Domfældelse for straffelovens § 244	Domfældelse for straffelovens § 244 jf. § 247, stk. 1	Betinget	Ubetinget	I alt
10 dage	1		1		1
30 dage	3		1	2	3
40 dage	4	1	1	4	5
60 dage	1	1		2	2
I alt	9	2	3	8	11

Sagerne omfatter slag, herunder knytnæveslag, spark samt tilfælde, hvor tiltalte har nikket forurettede en skalle.

Det fremgår af de enkelte domme (f.eks. dom nr. 117 og 121 i bilag 2), at knytnæveslag straffes med mellem 30 – 40 dages fængsel, mens straffen for at nikke en skalle i et tilfælde er udmålt til fængsel i 30 dage (dom nr. 118).

Sammenfattende viser gennemgangen, at straffen i de fleste tilfælde efter strafskærpelsen fastsættes til fængsel i 30 – 40 dage, sådan som det også var tilfældet før lovændringen.

4.2.6. Sammenfatning vedrørende strafudmålingen for overtrædelse af straffelovens § 244

Som det fremgår ovenfor, har denne undersøgelse koncentreret sig om landsretsdomme om vold efter straffelovens § 244, hvor der kun er dømt for ét forhold af vold og ikke for anden kriminalitet, og hvor straffen ikke er udmålt som en fællesstraf. Der foreligger 47 sager af denne art.

Statsadvokaterne vurderer, at der i 28 af disse sager er sket en skærpelse af straffen med en tredjedel som forudsat i forarbejderne til lov nr. 380 af 6. juni 2002, mens statsadvokaterne i fire sager ikke finder at kunne vurdere, om der er sket en skærpelse.

For så vidt angår gadevold og familievold har statsadvokaterne vurderet, at der i de fleste sager er sket en skærpelse. I sager om tilfældig konfliktvold har statsadvokaterne fundet, at der er sket skærpelse i et færre antal sager, mens der efter statsadvokaternes vurdering er sket en skærpelse i godt halvdelen af de sager, der vedrører anden vold.

Det kan på den baggrund efter min opfattelse ikke konkluderes, at straffskærpelsen er slået igennem i alle de sager om vold efter straffelovens § 244, der er omfattet af ændringen, og som er afgjort af landsretterne i den periode, der er undersøgt.

Som anført under afsnit 4.1.2. er det imidlertid meget vanskeligt at vurdere, om den tilsigtede skærpelse af straffen med en tredjedel i de voldssager, der før lovændringen medførte de laveste straffe, er slået igennem.

I hovedparten af de gennemgåede domme er strafudmålingen ifølge præmisserne i dommene således også sket efter en meget konkret vurdering af omstændighederne i sagen. De forhold, der navnlig har betydning ved straffastsættelsen, er optakten til volden, herunder f.eks. skænderi eller provokationer, voldens karakter, forurettedes eventuelle skader og den tiltaltes personlige forhold. Også forholdet mellem tiltalte og forurettede spiller ind.

Sammenfattende er det imidlertid min opfattelse, at straffskærpelsen må antages at være slået igennem i en stor del af de sager, der vedrører overtrædelse af straffelovens § 244. Samtidig foreligger der dog en del sager, hvor der næppe kan siges at foreligge en skærpelse, eller hvor det er tvivlsomt, om der er sket en forhøjelse af straffen i forhold til hidtidig praksis.

Om initiativerne i den anledning henvises til afsnit 6 nedenfor.

4.3. Straffelovens § 245

Straffelovens § 245, stk. 1, har efter ændringen ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 følgende ordlyd:

”Den, som udøver et legemsangreb af særlig rå, brutal eller farlig karakter eller gør sig skyldig i mishandling, straffes med fængsel i indtil 6 år. Har et sådant legemsangreb haft betydelig skade på legeme eller helbred til følge, skal dette betragtes som en særlig skærpende omstændighed.”

Et legemsangreb vil normalt blive anset for at være af særlig rå, brutal eller farlig karakter og dermed omfattet af straffelovens § 245, stk. 1, såfremt der er anvendt våben, såsom geværer, pistoler, økser, knive m.v., eller kastet med genstande, der kan påføre ofret ikke uvæsentlige skader. Slag med redskaber, som f.eks. ølflasker, stave, kæder m.v., vil efter omstændighederne også være omfattet af § 245, stk. 1. Herudover kan vold uden anvendelse af redskaber være omfattet, hvis angrebet er rettet mod legemsdele, der er særligt sårbare, f.eks. håndkantslag mod halsen, kvælergreb og spark i ansigtet. Mishandling foreligger, når en række voldshandlinger udøvet over en periode fremtræder som udslag af gerningspersonens overlegne stilling i forhold til et offer, der ofte befinder sig i et eller andet slags afhængighedsforhold.

Der er indberettet 22 landsretsdomme, hvor volden er henført til straffelovens § 245. Dette svarer til ca. 17 pct. af de i alt 131 indberettede landsretsdomme.

15 domme omfatter kun overtrædelse af straffelovens § 245, eventuelt jf. § 247, stk. 1, om gentagelse. Af disse 15 domme omfatter en dom to tiltalte, der begge er idømt ungdomssanktion. Af de 15 domme vedrører fem domme restaurationsvold, som er omfattet af den tilsigtede strafskærpelse, når forholdet henføres til §§ 245 og 246.

Straffene er i sagerne fastsat i niveauet fra fængsel i 50 dage til fængsel i 1 år. Herudover er der i en sag idømt ungdomssanktion. I 11 domme er der fastsat en ubetinget straf, mens straffen i fire domme er betinget.

Straf	Kniv	Flaske/ Glas	Andre redska- ber	Uden redskaber	Betinget	Ubetinget	I alt
50 dage		1			1		1
60 dage	1	2			2	1	3
80 dage		1				1	1
3 mdr.		1		1	1	1	2
4 mdr.				1		1	1
8 mdr.		3(1)				3	3
1 år		2(2)	1			3	3
Ungdoms- sanktion				1		1	1
I alt	1	10	1	3	4	11	15

(1) I en afgørelse er straffen udmålt som fællesstraf

(2) I en afgørelse er straffen udmålt som fællesstraf

Ved beskrivelsen nedenfor er der anvendt samme opdeling af sagerne som i bilag 3 til lovforslaget, således at sagerne er opdelt efter voldens art i form af knivstik, anvendelse af flasker og glas som våben samt voldsudøvelse uden anvendelse af redskab (spark, skaller, kvælergreb m.v.). Herudover er der tilføjet en kategori vedrørende anvendelse af andre redskaber.

4.3.1. Knivstik

Der er kun indberettet én dom (dom nr. 30, som er beskrevet i bilag 2) vedrørende anvendelse af kniv, hvor dommen kun omfatter ét forhold af vold efter straffelovens § 245, stk. 1. Sagen, der vedrørte

familievold (en kvindes vold mod hendes samlever), omfattede et stik i forurettedes højre balde. Straffen blev udmålt til fængsel i 60 dage betinget, idet der blev lagt vægt på tiltaltes personlige forhold og tiltaltes og forurettedes forhold. Statsadvokaten finder det tvivlsomt, om der ved denne dom er sket en strafskærpelse.

Der er imidlertid også indberettet domme, herunder dom nr. 91 og 113 (som er beskrevet i bilag 2), hvor der udover domfældelse for overtrædelse af straffelovens § 245, er sket domfældelse for et andet forhold, som alene ville være straffet med bøde, og således ikke kan antages at have haft indflydelse på strafudmålingen i sagen.

I dom nr. 91, der udover vold ved knivstik omfattede en overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, som isoleret ville have medført en bøde, henviste landsretten i præmisserne til intentionerne med ændringen af straffeloven ved lov nr. 380 af 6. juni 2002. Sagen omfattede bl.a. slag og spark i ansigtet samt syv stik med kniv på kroppen. På den baggrund forhøjede landsretten straffen til fængsel i 1 år og 3 måneder mod byrettens dom på fængsel i 1 år. Også i dom 113 forhøjede landsretten under henvisning til lovændringen byrettens dom på fængsel i 1 år. Straffen blev i denne sag fastsat til fængsel i 1 år og 6 måneder.

I begge disse sager har statsadvokaten vurderet, at der er sket en strafskærpelse som tilsigtet i lovforslaget, hvilket også er min opfattelse.

4.3.2. Flasker og glas

Der er indberettet 10 landsretsdomme (syv af dommene er beskrevet i bilag 2), som omhandler vold ved anvendelsen af flasker, glas, vaser m.v. Straffene er i disse sager udmålt i niveauet fra fængsel i 50 dage til fængsel i 1 år. I to af afgørelserne, hvor der er udmålt en straf af henholdsvis fængsel i 8 måneder og 1 år, er straffene udmålt som en fællesstraf.

I en sag (dom 17) vedrørende gadevold blev straffen for kast med en ølflaske fastsat til fængsel i 60 dage, der blev gjort betinget på grund af tiltaltes helbredstilstand. Straffen var ligeledes fængsel i 60 dage i en sag (dom nr. 85), hvor tiltalte havde slået forurettede i hovedet med en ølflaske.

I dom 87 blev straffen i gentagelsestilfælde for slag i hovedet med en flaske og snit i kinden med en knust flaske fastsat til fængsel i 8 måneder, og i dom 99 blev straffen fængsel i 1 år for slag i hovedet med en urtepotte, knytnæveslag og kvælertag.

Straffen i en sag om restaurationsvold (dom nr. 111) med hensyn til slag med en knust flaske blev fastsat til fængsel i 50 dage betinget, mens straffen i en anden sag (dom nr. 112) om slag med en flaske blev fastsat til fængsel i 3 måneder betinget. Endelig blev straffen i en sag (dom nr. 114) vedrørende slag med knust glas og knytnæveslag fastsat til fængsel i 80 dage.

Statsadvokaterne har vurderet, at der i otte af sagerne er sket en skærpelse, mens der i en af sagerne (dom nr. 17, jf. ovenfor) ikke vurderes at være sket skærpelse. Endelig har statsadvokaterne i en af sagerne ikke fundet at kunne vurdere, om der er sket en skærpelse.

4.3.3. Andre redskaber

Andre redskaber end knive, glas og flasker omfatter f.eks. slagvåben. Der er indberettet en sag, hvor volden blev begået med et bordben.

I den sag (dom nr. 70, der er beskrevet i bilag 2), var der tale om slag i hovedet med et bordben, hvor straffen blev fastsat til fængsel i 1 år.

Det er statsadvokatens opfattelse at der i denne sag er sket en strafskærpelse som tilsigtet ved lovændringen.

4.3.4. Uden redskab (spark, skaller, kvælergreb m.v.)

Der er indberettet tre domme, hvor volden har været udøvet uden anvendelse af et redskab. Alle dommene er refereret i bilag 2. I disse sager omfatter volden typisk adskillige knytnæveslag, spark og kvælertag.

I to af dommene er straffen fastsat til fængsel i henholdsvis 3 måneder (dom nr. 77) og 4 måneder (dom nr. 93), mens der i den sidste sag er idømt en ungdomssanktion (dom nr. 15).

Statsadvokaterne har vurderet, at der i dom nr. 93 er sket en skærpelse af straffen, mens der i de to andre domme ikke vurderes at være sket en skærpelse. I den forbindelse bemærkes, at der i dom nr. 15, som vedrørte to tiltalte på 16 år, som nævnt er idømt en ungdomssanktion, der som udgangspunkt forudsættes anvendt i sager, hvor domstolene hidtil har idømt en ubetinget frihedsstraf fra 30 dage op til ca. 1 års fængsel. På denne baggrund er der næppe grundlag for at antage, at der i denne sag ikke er sket en skærpelse af straffen.

4.3.5. Sammenfatning vedrørende straffelovens § 245

I de indberettede landsretsdomme er volden i 22 tilfælde henført til straffelovens § 245. Heraf omfatter 15 domme kun vold. Fem af de 15 domme vedrører restaurationsvold.

Undersøgelsen for så vidt angår landsretsdomme, der vedrører overtrædelse af straffelovens § 245, bygger således på et relativt beskedent materiale.

De regionale statsadvokater har vurderet, at der i 10 ud af de 15 domme er sket en skærpelse af den udmålte straf i overensstemmelse med intentionerne bag lovændringen, mens der i tre

domme – bl.a. på grund af særlige omstændigheder – ikke vurderes at være sket en skærpelse. I to domme har statsadvokaterne ikke fundet at kunne vurdere, om der er sket en skærpelse. Det bemærkes dog som nævnt ovenfor under afsnit 4.3.4., at der i dom nr. 15, hvor der er idømt ungdomssanktion, næppe er grundlag for at antage, at der ikke er sket en skærpelse af straffen i denne sag.

Der er ganske få betingede domme, og i de enkelte tilfælde, hvor der er udmålt en betinget dom, er afgørelsen meget konkret begrundet.

Det er også min opfattelse, at den tilsigtede skærpelse ikke kan anses at være slået igennem i enkelte af de foreliggende sager, men det er dog vanskeligt at vurdere, om de konkrete omstændigheder i disse sager ikke kunne begrunde den forholdsvis milde straf. Det fremgår også af skemaet ovenfor, at straffene i hovedparten af sagerne er på fængsel i 3 måneder og derover, og der er i knap halvdelen af de 15 ”rene” domme vedrørende § 245 er idømt fængsel i 8 måneder og derover.

Sammenfattende er det derfor min opfattelse, at de forholdsvis få domme vedrørende vold efter straffelovens § 245 ikke giver grundlag for at antage, at straffeskærpelsen ikke i almindelighed slår igennem i de mere alvorlige voldssager.

4.4. Straffelovens § 246

Straffelovens § 246 har efter ændringen ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 samt efter indføjelser ved lov nr. 386 af 28. maj 2003 af § 245 a om omskæring følgende ordlyd:

”§ 246. Har et legemsangreb, der er omfattet af § 245 eller § 245 a, været af en så grov beskaffenhed eller haft så alvorlige skader eller døden til følge, at der foreligger særdeles skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel i 10 år.”

Som nævnt i afsnit 4.1. er der kun indberettet fire domme (dom nr. 31, 97, 104 og 109), hvor der er sket domfældelse for overtrædelse af straffelovens § 246. Alle disse domme er beskrevet i bilag 2.

Kun en dom (dom nr. 97) vedrørte vold med døden til følge, hvor tiltalte havde stukket forurettede, der var en bekendt af tiltaltes samlever, med en køkkenkniv i låret. Straffen blev fastsat til fængsel i 6 år. I formildende retning blev bl.a. lagt vægt på tiltaltes frustration over samleveren, og at kniven blev ført med ringe kraft. Der var i øvrigt tale om en tilståelsessag, hvilket også kan have spillet ind ved straffastsættelsen.

I dom nr. 31, hvor tiltalte havde overhældt forurettede med acetone og antændt væsken, blev straffen udmålt til fængsel i 3 år. Der blev ved strafudmålingen bl.a. lagt vægt på, at volden blev udøvet i et parforhold, hvilket på grund af det følelsesmæssige engagement mellem parterne kan medføre en lavere straf. Som det fremgår af de øvrige bemærkninger i bilag 2 vedrørende sagen, forelå der også andre omstændigheder, der kunne begrunde en mildere straf.

Straffen blev i dom nr. 104 fastsat til fængsel i 2 år og 6 måneder i en sag, hvor tiltalte havde stukket forurettede i brystet og maveregionen med en køkkenkniv, hvorved forurettede blev bragt i livsfare.

Endelig blev straffen i dom nr. 109 fastsat til fængsel i 6 år i en sag, hvor tiltalte havde udsat sin 5 måneder gamle datter for gentagen vold ("shaken baby syndrome"), hvorved barnet fik hjerneskader med varige mén til følge. Der blev ved strafudmålingen henvist til lov nr. 350 af 23. maj 1997 og lov nr. 380 af 6. juni 2002.

Statsadvokaterne har vurderet, at der i dom nr. 104 og 109 må antages at være sket en skærpelse af straffen, mens der i dom nr. 97 ikke antages at være sket en skærpelse. Endelig finder statsadvokaten ikke at kunne vurdere, om der i dom nr. 31 må antages at være sket en skærpelse af straffen.

4.4.3. Sammenfatning vedrørende straffelovens § 246

Da der kun foreligger fire domme vedrørende vold efter straffelovens § 246, er der tale om spinkelt materiale.

I den ene sag, hvor der var tale om vold med døden til følge, er der henvist til flere konkrete omstændigheder, der taler for en mildere straf. At straffen blev fastsat til fængsel i 6 år, der også var udgangspunktet før strafskærpelsen, kan derfor ikke føre til en antagelse om, at strafskærpelsen ikke er slået igennem. Det bemærkes i den forbindelse ligeledes, at der ved fastsættelse af straffen for vold med døden til følge efter straffelovens § 246 formentlig også skeles til strafudmålingen i sager om drabsforsøg, således at straffen for vold med døden som en uagtsom følge i almindelighed ikke vil blive udmålt over strafniveaueet i sager, hvor der har været forsæt til drab.

I de tre sager, hvor volden ikke førte til døden, er straffene som nævnt 2 år og 6 måneder, 3 år og 6 år.

I dom 31, der medførte fængsel i 3 år, er der næppe tale om, at skærpelsen er slået igennem, men det er en atypisk sag, og den er derfor vanskelig at sammenligne med sager fra før strafskærpelsen.

De to sidste sager giver ikke anledning til bemærkninger.

5. Byretsdomme afsagt efter ikrafttræden af lovændringen den 8. juni 2002 til udgangen af juni 2003.

De regionale statsadvokater har fra Politimestrene i Glostrup, Odense, Århus, Aalborg og Esbjerg og Politidirektøren i København løbende modtaget indberetninger om ikke ankede byretsdomme afsagt efter ikrafttræden af lovændringen den 8. juni 2002 til udgangen af juni 2003.

På grundlag af disse indberetninger har de regionale statsadvokater til Rigsadvokaten fremsendt en udtalelse om udviklingen i strafniveaueet for så vidt angår disse byretsdomme.

Vurderingen af udviklingen i strafniveau bygger således på disse udtalelser til de regionale statsadvokater og de udarbejdede oversigter fra de nævnte politimestre og politidirektøren.

5.1. Politimesteren i Glostrup

Statsadvokaten for Sjælland har fra Politimesteren i Glostrup modtaget indberetning om 55 ikke ankedede byretsdomme, hvor der er sket domfældelse for overtrædelse af straffelovens §§ 244 – 246. Otte domme vedrører restaurationsvold efter straffelovens § 244 og er derfor ikke omfattet af skærpelsen. For så vidt angår de resterende 47 domme er det politimesterens vurdering, at der i 37 af dommene er sket skærpelse af den idømte sanktion i overensstemmelse med, hvad der var tilsigtet ved lovændringen. I seks sager finder politimesteren ikke, at strafs-kærpelsen er slået igennem, mens det i fire domme er tvivlsomt, om der er sket skærpelse.

Statsadvokaten for Sjælland har supplerede oplyst, at baggrunden for, at der ikke er sket skærpelse i ovennævnte seks sager, skyldes særlige omstændigheder, herunder gerningsmandens unge alder og tilfælde, hvor konflikten efterfølgende er søgt løst gennem samtale m.v.

Det er på denne baggrund statsadvokatens opfattelse, at der i størstedelen af de sager, hvor byretterne i Glostrup politikreds ikke har udmålt en sanktion, der er skærpet i forhold til praksis før lovændringen, samt i de sager, hvor det er tvivlsomt, om der er tale om en skærpelse, foreligger sådanne konkrete omstændigheder, at disse i sig selv kan begrunde en lavere straf end udgangspunktet.

5.2. Politimesteren i Odense

Statsadvokaten for Fyn m.v. har fra Politimesteren i Odense modtaget indberetning vedrørende 90 ikke ankedede byretsdomme, hvor der er sket domfældelse efter straffelovens §§ 244 – 246. 18 af dommene vedrører restaurationsvold efter straffelovens § 244 og er ikke omfattet af strafs-kærpelsen.

For så vidt angår de resterende 72 sager er det politimesterens vurdering, at der med sikkerhed er sket skærpelse i 18 af dommene, mens der måske er sket en skærpelse for så vidt angår yderligere 18 sager. Derimod vurderes det, at der i 32 af dommene ikke er sket skærpelse. I yderligere fire sager er der sket frifindelse.

På denne baggrund er det politimesterens vurdering, at den tilsigtede strafs-kærpelse langsomt begynder at kunne aflæses i domstolens praksis, men at det i hovedparten af sagerne stadig kan konkluderes, at strafs-kærpelsen ikke eller i hvert fald ikke med sikkerhed og tydelighed er slået igennem i praksis.

Statsadvokaten har anført, at sammenholdt med Politimesteren i Odenses opgørelse synes strafs-kærpelsen i højere grad at være slået igennem i ankesager, om end talmaterialet må anses af forholdsvis beskedent omfang til brug for statistisk behandling.

5.3. Politimesteren i Århus

Statsadvokaten i Viborg har fra Politimesteren i Århus modtaget 46 ikke ankede byretsdomme, hvor der er sket domfældelse for overtrædelse af straffelovens §§ 244 – 246. Ni domme vedrører restaurationsvold efter straffelovens § 244 og er ikke omfattet af strafs-kærpelsen. For så vidt angår de resterende 37 domme er det politimesterens vurdering, at strafs-kærpelsen er slået igennem i 17 sager, mens strafs-kærpelsen ikke er slået igennem i 12 af dommene. I seks domme kunne det ikke vurderes, om der er tale om en skærpelse, og i to domme er der sket frifindelse.

Statsadvokaten har supplerende oplyst, at de sager, hvor strafs-kærpelsen ikke er kommet til udtryk, omfatter tilfælde, hvor det umiddelbart ser ud til, at konkrete omstændigheder som eksempelvis personlige forhold, ung alder og omstændighederne/baggrunden for volden, er årsagen til, at der ikke er sket skærpelse. Det kan f.eks. være, at forurettede har provokeret voldsudøveren.

Tre sager, hvor der ikke umiddelbart ses nogen forklaring på, hvorfor strafs-kærpelsen ikke er slået igennem, har politimesteren forelagt for statsadvokaten. Statsadvokaten har på baggrund af konkrete omstændigheder i de pågældende sager ikke fundet fuldt tilstrækkeligt grundlag for at indbringe sagerne for landsretten. Der er i den forbindelse bl.a. lagt vægt på tiltaltes unge alder.

5.4. Politimesteren i Aalborg

Statsadvokaten i Aalborg har fra Politimesteren i Aalborg modtaget indberetning om 75 ikke ankede byretsdomme, hvor der er sket domfældelse for overtrædelse af straffelovens §§ 244 – 246. 24 domme vedrører restaurationsvold efter straffelovens § 244 og er ikke omfattet af strafs-kærpelsen. For så vidt angår de resterende 51 domme vurderes det, at strafs-kærpelsen er slået igennem i 25 domme, mens skærpelsen ikke er slået igennem i 20 domme. Endelig kan det for så vidt angår seks domme ikke vurderes, om der er tale om skærpelse.

Politimesteren bemærker dog, at vurderingen er behæftet med nogen usikkerhed, da det kun undtagelsesvis er fremgået af dommenes præmisser, om retten har foretaget en skærpelse som følge af lovændringen.

På baggrund af de afsagte domme er det politimesterens vurdering, at skærpelsen nok har haft en vis gennemslagskraft, og dette måske navnlig er sket i de lidt grovere sager, men at der også er mange domme, hvor strafniveauet reelt forekommer uændret. Herudover er det politimesterens vurdering, at tendensen til at afgøre voldssager med en betinget dom fortsat er stigende, således at hovedparten af voldssagerne afgøres med en betinget dom, hvoraf der i en ikke ubetydelig andel er tilknyttet vilkår om samfundstjeneste.

5.5. Politimesteren i Esbjerg

Statsadvokaten i Sønderborg har fra Politimesteren i Esbjerg modtaget 38 ikke ankede byretsdomme, hvor der er sket domfældelse for overtrædelse af straffelovens §§ 244 – 246. Seks domme er ikke omfattet af strafskaerpelsen. For så vidt angår de resterende 32 domme vurderes det, at der i 25 af disse domme er sket en skarpelse af sanktionen i overensstemmelse med forudsætningerne ved lovændringen, mens der i seks domme ikke er sket skarpelse. For så vidt angår en af dommene kan det ikke vurderes, om der er sket skarpelse.

Det er på denne baggrund statsadvokatens vurdering, at strafskaerpelsen ses at være slået igennem.

5.6. Politidirektøren i København

Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby har fra Politidirektøren i København modtaget 162 ikke ankede byretsdomme. 29 domme vedrørte restaurationsvold efter straffelovens § 244 og er ikke omfattet af strafskaerpelsen. For så vidt angår de resterende 133 domme vurderes det, at der i 107 domme er sket en skarpelse af strafudmålingen, mens der ikke er sket skarpelse i 15 domme. I fem domme vurderes det, at der måske er sket en skarpelse, mens der i to domme var tale om så specielle omstændigheder, at det ikke kan vurderes, om der er sket skarpelse af straffen.

Statsadvokaten vurderer på den baggrund, at strafskaerpelsen er slået igennem i Københavns Byret.

5.7. Sammenfatning vedrørende udviklingen i strafudmålingen i de udvalgte politikredse

De ovenfor beskrevne udtalelser fra en række større politikredse og fra de regionale statsadvokater synes sammenfattende at vise, at det er politimestrenes og statsadvokaternes opfattelse, at strafskaerpelsen er slået igennem i størsteparten af voldssager. Dette ses tydeligst af udtalelserne fra Politidirektøren i København og Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby, fra Politimesteren i Esbjerg og Statsadvokaten i Sønderborg og fra Politimesteren i Glostrup og Statsadvokaten for Sjælland. Således er der modtaget 372 domme, der er omfattet af strafskaerpelsen, og politimestrene og statsadvokaterne vurderer, at der i 247 af disse sager er sket en skarpelse eller måske er sket en skarpelse (18 sager), hvilket svarer til ca. 66 procent.

Der er dog også en del domme, hvor politimestrene vurderer, at en forhøjelse ikke er sket. Som nævnt i afsnit 4.2.6. er det dog forbundet med betydelig usikkerhed at vurdere en strafskaerpelse som den, der blev tilsigtet ved ændringen af straffelovens § 244, og udtalelserne ovenfor må således også ses i dette lys.

6. Samlet vurdering og konklusion

Undersøgelsen ovenfor i afsnit 4.2. af strafudmålingen i landsretsdomme om overtrædelse af straffelovens § 244 viser efter min opfattelse, at strafskaerpelsen må antages at være slået igennem i en stor del

af sagerne, idet der dog samtidig foreligger en del sager, hvor der næppe kan siges at være sket en skærpelse, eller hvor dette er tvivlsomt, jf. nærmere afsnit 4.2.6.

Det fremgår endvidere af det nævnte afsnit, at strafskærpelsen navnlig må antages at have givet sig udtryk i sager vedrørende gade- og familievold. Det bemærkes i den forbindelse, at sager af denne art er særligt nævnt i forarbejderne til lovændringen som eksempler på sager, hvori der skal ske en straf-forhøjelse.

Strafudmålingen i landsretsdomme om overtrædelse af straffelovens § 245 og § 246 er beskrevet ovenfor i afsnit 4.3. og 4.5.

Som det fremgår af afsnit 4.3.5., er det min opfattelse, at de forholdsvis få domme vedrørende vold efter straffelovens § 245 ikke giver grundlag for at antage, at strafskærpelsen ikke i almindelighed er slået igennem i de mere alvorlige voldssager. Der er dog også eksempler på domme, hvor straffen umiddelbart forekommer forholdsvis mild, men hvor det er vanskeligt at vurdere, om de konkrete omstændigheder i sagen har kunnet begrunde dette.

Med hensyn til landsretsdomme vedrørende straffelovens § 246 er materialet spinkelt, idet der kun foreligger fire domme. Sagerne giver ikke anledning til væsentlige bemærkninger, jf. afsnit 4.4.3.

I øvrigt bemærkes, at undersøgelsen af landsretsdomme ikke har givet grundlag for en mere sikker vurdering af, hvad der må anses at være normalstraffen for de forskellige former for vold. Dette skyldes både voldssagernes meget forskellige karakter, og at strafudmålingen sker efter en konkret vurdering af samtlige omstændigheder i sagen, herunder optakten til volden f.eks. skænderier eller provokationer, forholdet mellem forurettede og tiltalte, voldens karakter, forurettedes eventuelle skader, og den tiltaltes personlige forhold, jf. også afsnit 4.1.2. ovenfor.

Af de samme grunde er det vanskeligt at sammenligne domme vedrørende forhold, der er begået før strafskærpelsen, med domme vedrørende forhold, der er begået efter lovændringen. For så vidt angår de laveste straffe – dvs. straffe, der tidligere lå i niveauet 30 – 40 dage – er denne vurdering især vanskelig, fordi det i de fleste tilfælde ikke kan siges med sikkerhed, om straffen før lovændringen ville have været 30 eller 40 dage.

For så vidt angår straffene i byretsdomme, der ikke er anket, henvises til afsnit 5 ovenfor.

Som det fremgår af afsnit 5.2. synes udtalelser fra en række større politikredse og fra de regionale statsadvokater sammenfattende at vise, at det er opfattelsen, at strafskærpelsen er slået igennem i størsteparten af voldssager. Der dog også er en del domme, hvor det er tvivlsomt, om der er sket en forhøjelse af straffen, ligesom der er domme, hvor en sådan forhøjelse ikke anses at være sket.

Sammenfattende må det på denne baggrund konkluderes, at der i vidt omfang i domstolenes strafudmåling i voldssager er taget højde for den skærpelse af straffene med en tredjedel, der var hensigten med ændringen af straffelovens bestemmelser i §§ 244 – 246 ved lov nr. 380 af 6. juni 2002.

Det er dog også i et vist omfang tvivlsomt, om strafskærpelsen har medført forhøjede straffe i et antal konkrete sager, ligesom der i en del sager er udmålt en straf, hvor der ikke kan antages at foreligge en forhøjelse med en tredjedel i forhold til de hidtidige straffe.

På den baggrund finder jeg, at der fortsat hos anklagemyndigheden bør være en særlig opmærksomhed med hensyn til strafudmålingen i konkrete sager om vold.

Jeg har drøftet dette spørgsmål med de regionale statsadvokater på et møde umiddelbart efter årsskiftet, og det er herefter hensigten at informere politimestrene og de regionale statsadvokater om, at behandlingen af sager om overtrædelse af straffelovens §§ 244 – 246 skal ske under iagttagelse af følgende retningslinier:

1. I alle sager, hvor der foreligger en overtrædelse af straffelovens §§ 244, 245 eller 246 (dog med undtagelse af sager om restaurationsvold efter straffelovens § 244), skal det i forbindelse med sagens behandling i retten af anklageren fortsat fremhæves, at der ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 er tilsigtet en forhøjelse af straffen med en tredjedel, således at det sikres, at der fortsat er en særlig opmærksomhed på dette punkt. Anklageren bør samtidig gøre opmærksom på, at det ikke har været hensigten, at strafforhøjelserne skal give sig udslag i en øget anvendelse af betingede domme, kombinationsdomme eller betingede domme med vilkår om samfundstjeneste.
2. Politimestrene skal udpege én medarbejder (vicepolitimesteren eller en politiassessor), der skal være ansvarlig for at følge strafudmålingen i voldssager. Denne medarbejder skal i alle sager hurtigst muligt efter dommens afsigelse vurdere, om der er grundlag for, at anklagemyndigheden anker dommen, således at en indstilling herom kan indsendes til den regionale statsadvokat i god tid inden ankefristens udløb.
3. Politimestrene i Glostrup, Odense, Århus, Aalborg og Esbjerg samt Politidirektøren i København skal indtil videre fortsat løbende udfylde et skema vedrørende alle ikke ankede byretsdomme, hvor der er sket domfældelse for overtrædelse af straffelovens §§ 244 – 245. De pågældende politimestre og politidirektøren skal i efteråret 2004 indsende de udfyldte skemaer til de regionale statsadvokater sammen med en udtalelse om udviklingen i strafniveauet efter lovændringen.
4. Statsadvokaterne skal i nævningsager hurtigst muligt efter dommens afsigelse vurdere, om der er grundlag for, at anklagemyndigheden anker dommen, således at indstilling herom kan indsendes til Rigsadvokaten i god tid inden ankefristens udløb. De regionale statsadvokater skal endvidere være særligt opmærksomme på, om der er grundlag for at søge ankedomme af-

sagt af landsretterne indbragt for Højesteret, og i givet fald afgive indstilling herom til Rigsadvokaten.

5. Endvidere skal hver af de regionale statsadvokater udpege en til to jurister, der i 2004 skal være særligt ansvarlige for vurderingen af spørgsmål om anke i voldssager. I den forbindelse bemærkes, at statsadvokaterne fortsat skal anke byretsdomme, som er særligt velegnede med henblik på en generel fastlæggelse af straffniveauet for overtrædelser af straffelovens §§ 244 – 246.
6. Endelig skal de regionale statsadvokater inden udgangen af januar 2005 afgive en udtalelse til Rigsadvokaten om erfaringerne med hensyn til udmålingen af straffe i voldssager i 2004.